

DÖ FOVANS CIFALA BALID VOLAPÜKANEFÄ

Tapladü el Zamenhof, el Schleyer sis benoplöps balid jafota okik ästeifom ad kontrolön votikamis pülik püka okik. Ba ma sam kösömotas katulik datuval ädesinom ad vobädön pladätemi kleilik in Volapükavol ed ad bitön äs papal kol slopans oka, labölo nepölovi pö tuved säkädas valik Volapüki tefölas. El Schleyer igo äcälodom fovani oka asä cifali fütürik. Ma gased tiädü ‚Le Volapük‘ (redakan: ‚August Kerckhoffs‘), pö Volapükakongred di ‚Paris‘ kadämans ettimik ätaspikons stiti cifalama ed äsludons, das te cifal balid ä datuvan Volapüka ölabom gitätis patik tefü cifam kadäma. Bo atos äbinon bal kodas ut, kels äkoedons feitön datuvali e kadämi dilekü ‚Kerckhoffs‘. Äsä doküms fovik jonülons, cifal telid Volapükanefa: ‚Albert Sleumer‘ < no äbinom lisitan balid pro cal at. Bükumo el Schleyer ivälom balposvotiko hielis ‚Rupert Kniele‘ e ‚Karl Zetter‘. Lätikan äbinom Volapükan vemo zilik. Jinos lü ob, das timakompenans mödik äglötöns kol om demü cälod fa ‚Schleyer‘. Samo el Jakob Sprenger no äklänedom glöti okik, ven äbepenom jenotis tefik (saitob eli „Lifajenäd brefik cifala: ‚Jakob Sprenger‘ ” ma el „Volapükagased pro Nedänapükans”, yel: 1949, pad: 18):

„De timül balid, das älogobs odi, ‚Dr. Zetter‘ ed ob älecedobs odi mätedanis. E nog tü soar dela ot ‚Schleyer‘ äsagom obe, das äbinob-la ga nog tu yunik (yels 22) ad pacälön as fovan, du ‚Dr. Zetter‘ älabom ya bäldoti süenöfik e cali lestümabik, sodas binosöv frutikum pro Volapükamuf, if cälom eli ‚Zetter‘ asä fovani. Ob okanoböv mögädo pademön latikumo. Ämutob siön motivi, äsagob ye, das ön jenet at ävilob motävön sunädo, kelos nog äjenon ün soar ot.”

E fovo:

„...äkanob blöfön, das se ‚Graz‘ sabot pidunon ta dunikam obik <sevabo tefü püb bukas fol in Volapük pilautölas>. Äloseidob ele ‚Schleyer‘ blöfadinis, ed ämutom gidetükön obi, ab äsagom, das no äkanom nu zunükön söli: ‚Zetter‘, ed ob binobös so gudik ad no dunidükön dini demädü Volapük! Atosi ädunob kluo plitü söli: ‚Schleyer‘, bi ‚Schleyer‘ äsagom, das el ‚Zetter‘ älabom-la klieni malädülik. In pened balid okik lü ob ‚Dr. Zetter‘ äprimom me vöds: „Ob: gümnadaprofäsoran lampör-regik ä kardinalacäman plin-lebijopik... no leadob träitön obi fa ol as leigagredätan olik.” Atos äbinon ga bümäl kleilik gretamalieneta. Edeadom latikumo kluo jenöfiko in lienetanöp. Demü def livüpa ed ad no kosikön fovo ko ‚Zetter‘ äsäbejäfob täno Volapükamufi, ab no Volapüki.”

Dido söli: ‚Zetter‘ ämäniotom malädi seimik nevas, ven änunom, das iklemom redakami gaseda cifik ettimik Volapükanefa. Too dotob, das bäldot süenöfik äbinon-la buäd balik ela ‚Zetter‘. Äbinom plödakösömiko vobiälük in Volapükadins, bevü votikos itradutom ini Volapük se Deutänapük lekonededi veitöfik oka: „Famülavindit u Taladlem in Kalabrän in yel 1783” (sevabo: „Bludavindit, ü taladrem in Kalabrän ün yel: 1783”, tiäd Deutänapükik: ‚Familienrache, oder: Das Erdbeben von Calabrien im Jahre 1783‘), e se Linglänapük kapitiss mödik lekonedä dö ventürs ela Robinson Crusoe. Ga el Sprenger otüpo äpübom penädi nonik oka in Volapük. Zuo binos nitedik, das ‚Sprenger‘ äkaketom lieneti ela Zetter. Cedob, das äkanoyöv lecedön desiri tuvemik ela Sprenger it ad vedön cifal i bümali gretamalieneta sota semik.

*‚Daniil Morozov‘: vicifal.
Prilul yela: 2019*

Vödem balid pevotüköl

3150. Fovan datuvana Volapüka

Vätälölo kuratiko dini leveütik at, me atos stetob asä **fovani** oba tefü valiks gitäts e bligs Volapükiks pos dead obik, id asä *cifali ä dilekani* kadäma söli ledinitik: ‚Zetter Karl‘: profäsovan ä kardinalacäman ä senätan... Volapükik, in ‚Graz‘, Stirän, Lösterän, efe *demü* omiks: a) *nols* süperik Volapüka e pükas votik, e) *fied* fümik kol din gretik ä datuvan Volapüka, i) *patöfs* votik benodistik: plag, zil, nol, pak... tefü Volapük. — Binob suädik, ä spelob vemo, das no plu pomütob dü lifatim oba ad cälodön fovani *votik*. Ibä leno binos fred ad polön tefü „flens büik“... Alo *sets* Volapükik kil bagafa: 2078, <nümeda:> 196, nüma: 119 yeloda: 1890, padanüma: 515, *dese* vöds kedeta kilid: „Fovan flena“... *jüi* vöds kedetas: 6 e 7: „*alseimik as Volapükan*“ < bleibons laidükön (,in Geltung‘); te nu mutos pareidön us pla ‚Kniele R.‘: „söl ledinitik ‚Zetter Karl‘ “. — *Klubi* Volapükik in ‚Graz‘ benovipob demü cif onik ä fovan obik ot: söl ledinitik: ‚Zetter‘.

(‚Konstanz‘, datuvan Volapüka, 1894, 7^{ul}, 1.)

(El „Volapükabled lezenodik“. Yel: 1894. Nüm: 164 (gustul). Pad: 693)

Vödem balid rigädik

3150. Sukal datuvela vpa.

Esüenöl kurato dini leveütik ati, atoso *danemob*, aso **sukali** o b a tefü valiks gits e bligs vpk., posü deil obik, id aso *cifali, ä dilekali* kadema: söli ledinitik **Zetter** Karl, profesani ä konsälali konsistorik, ä *senätani*... vpk., in Gràz, Stirän, Löstän, efe *demü* omiks: a) *sèvs* bizugik vpa. e pükas votik; e) *fied* fümik kolü dini gretik ä datuveli vpa.; i) *lönüg* s votik lesikiks: plak, zil, nol, pak... vpa. — Binob *pesuadöl*, ä spelobs fūmo, das no nognà po<?>os dü lifatim oba, danemön sukali *votik*. Ibo leno binos fred: *pacitön* tefü ‚*iflens*‘... Lemäniko *sèts* vpk. kil bagafa 2’078, 196, n. 119 yelota 1’890, fn. 515, *dès* vöds tonabaliena kilid: „*Sukal flena*“... *jü* vödis tonabaliena 6, e 7. „*semkimik aso vpn*.“ blibòms *aisöladlöl* (in géltun); te nu mutos, pa’*lilädön* uso, pla ‚Kniele R.‘, s. l. *Zetter* Karl. — *Klubi* vpk. in Gràz benovipob tefü (al) cif omik ä sukali obik ät, s. l. *Zetter*. (Kz.: dat. vpa., 1894, 7, 1.)

(*Volapükabled lezenodik*. Yel: 1894. Nüm: 164 (gustul). Pad: 693)

Vödem telid pevotüköl

2078. Penets

196) **Fovan** oba tefü valiks *gitäts* e *bligs* obiks obinom söl: ‚Kniele Rupert‘, sanan in ‚Allmendingen‘ nilü ‚Ehingen‘, Vürtän, senätan Volapüka, demü gretiks töbs, zil, fräds, nols, plags e meritabs... tefü Volapük, e demü kalad e stedäl voiko Jvabäniks ä Deutäniks. Otan ogetom pötatimo *diplomi* patik fa ob. — *Fovan* flena ‚Kniele‘ omutom *fovo* pos dead otana (ed oba) padavälön fa söls: *senätans* Volapüka, zuo <omutom binön> man laböl lifayelis nemu kildeglulis, zesüdikis *tugis*, *nolis* (pato Volapüka e pükas votik), kaladi nobälik, stedäli e stimabi ön tefs valik. Posä pudavälom, fovane alik oba omuton paflägön *notäd* lezälik mudöfik e penamik ko ninäd e siäm uts, kels oblöfonsöv, das ai fölom ed ai ofölom fiediko ä konsienöfiko prinsipis, stabis, sludis e nomis oba e kadäma fa ob u fa fovan obik pedasevöla. — Alikan, kel no dasevon fovani u kadämi oba gitöfikis, no binon Volapükan, e no labon gitätis alosemik as Volapükan.

‚K<onstanz>‘.

D<atuvan> V<olapüka>.

197) Volapükans veratik sevonsöd e dasevonsöd te **bal** **kadämi** Volapükik, efe uti, keli söl datuval *egitöfikom*, sevabo kadämi *nulik*, kel balik denu ai panemonöd: ‚*kadem volapüka*‘ (sevabo: kadäm Volapüka)!

K<onstanz>.

B<ür> z<änik>.

198) If söl datuval in *Jveizän* löfik ä jönik sukomöv seimüpo dönusauni nevas oka mödo ai patomölas, tän te men nenobälik kanon *glötön* kol om demü atos.

199) **Diplomis** *blacifa (vipresedana), sekretana (*penädana), *bukala (bukemana), kädana, *zälileodela (zälileodükana), *läsiedana (presidaniyufana), *klubapänala (klubapänana), *cifekopanala (cifefana) u limanas kluba seimik Volapükik, julanas e klubadünana... ogetons utans, pro kelans **cifs** teföl klubas sa *klubans* okas *ubegons* onis *datuvale*, asä *sikotis* patik. — Te *selediko* sedob diplomis at de ‚Konstanz‘ *sekü primät lönik oba*.

200) Söl: datuvan Volapüka < getom makis mil *bäldapäniona* <a yel>, e makis mil at segivom dü yel alik as *potamon*. Me mon kinik kanom-li üfo kosididön oki, if no me mon a *literat* oka? — Kludo remoyöd e bonedoyöd **literati** söla: datuval < püliko kosidöla! —

201) If **nem** eka **no** pareidon, **leigoäsä** reidoyöv oni ma noms **Volapükik**, laban (‚Besitzer‘) nema at penonöd *nemi* ot (famülanemi ä pösodanemi, ü fonemi) **lölöfiko** obe so, äsä: 1^{ido}) *penoy* nemis ot in lomän oka, 2^{ido}) *pükoy* otis in lomän okik. Atos vo zesüdonöd, ven penoy obe *balidnaedo*! Liomödotikna omutob-li üfo dönuön atosi?! — Ibä sekü *neverätiks* penamamod e pron ya esufob lemödikis lezuni ä peri tima e mona. I tefü *nems zifas e vilagas*... otos ai binosöd ko löpikos papüköl!! — Too mens dabinons, laböls mödikis trögi e badöfi, ab nemödikis tikäli e gudaladäli...

202) *Löniäl* vemik süikon lä *Babülonänans*... tefü *spiked* Volapüka. Ibä semans sagon: ‚Menef bal, pük bal‘, e votikans: ‚Menef e pük bal‘; e nog votikans: ‚M. b. p. b. nen däm alik pro pük lomänik‘ (do spikeds ai mutons binön *brefiks*!); e nogna votikans i votiko... Ye Volapükan *legik* ä *veratik* ai laidälön pö *spiked rigädik*, *brefik* ä jönikün datuvala, e no kúpälön ad mens löniälik *Babülonänik*. Güö! *spiked* datuvala binonös äd ai laibinonös sököl:

M e n e f e b a l , p ü k i b a l ! ‚K<onstanz>‘. B<ür> z<änik>.

(El ‚Volapükabled zenodik‘. Yel: 1890. Nüm: 119 (novul). Pad: 515)

Vödem telid rigädik

2078. Noteds

196) **Sukal** oba tefü valiks gits e bligs obik obinom söl **Kniele** Rupert, sanel in Allmendingen lä Ehingen, Vürtän, senātan vpa., demü gletiks töbs, zil, delids, sevs, plaks e melids... tefü vp., e demü kalad e stedäl lego jvabik ä deutik. Ot ogetom pötatimo d i p e d i patik fa ob. — Sukal flena **Kniele** mutom fövo pos deil ota (ed oba) pavälön fa söls senātan s vpa., efe man laböl luüno lifayelis kilselul, zesüdikis t u g i s , s e v i s (pato vpa. e pükas votik), kaladi nobälik, stedäli e stimadigi lüodü flanis valik. Alike sukale obsa mutom padeflagön, fövo pos pevälön oma, zelik m a n i f ä d mudik e penädik ata ninöfa e siāma, das aitōnom ed oitōnom fiedik ä konsienik plisipis, stābis, sludotis e lonotis obik e kadema pezepöl fa ob u fa sukals obik. — Aikel no läsevom gitomafikis sukalis u kademi oba: no binom vpn., e no labom gitis semkimik aso vpn.

K.

D. v.

197) Vpns. velatik sevoms e läsevoms te **bali kademi** vpk., efe uti, kelī s. datuval vpa e z e p o m , o. b. kademi n u l i k , kel fövo painemom baliko ,k a d e m v p a . ‘

K.

B. z.

198) If s. dat. in J v e i z löfik ä jönik sükom alüpo denusauni neves oka mödo paitomöles: men te **nenobälik** demüs kanom g l ö t ö n o m i .

199) **Dipedis** blacifa, sekretana (penādana), bukala, kādana, zälileodela, läsiedana, klubapānala, cifekopanala u kopanalas kluba sembal vpk., julanas e klubadünana... getoms üts, plo kels **cifs** teföl klubas sa k l u b o k a s u d a b e g o m s o m i s d e d a t u v a l , a s s i k a m i (sikoti) patik. — Te s e s u m i k o sedòbs dipedis at de Konstanz l i b a v i l i k o .

200) S. datuval vpa labom makis mil b ä l e d a m o n a , e makis mil atis segivom du yel alik plo p o t a m o n . De k i s n u lifom, ifno de l i t e r a t o k a ? — Sikod lemonöz e bonedonöz **literati** söla **datuvela** püliko bemedika! —

201) If **nem** eka paililādom **votiko**, ka lilādon omi **vpo.**: *laban* (besizär) ata nema penomöz n e m i ä t (famūlanemi ä pösodanemi (bionemi) **lefulnik** obes also, äso: 1) p e n o n n e m i s ö t i n l o m o k a ; 2) p ü k o n o t i s i n l o m o k ’ i k . Atos zesüdos leo, if penon obse b a l i d n o ! Nogo kimidno mutobs osagön atosi?! — Ibo sukü d ö b i k s penam e lilādam ya elabòbs lemödikis lezuni ä bölüdi tima e mona. I tefü n e m s z i f a s e p a g a s ... ötos binosöz atoso paisagöll! — Abu mens sabinoms, laböl mödikis neduti e badugi, ab nemödikis kapāli e ladi...

202) V ü l gletik jonomok lä b a b ü l o n a n s ... tefü v ä l a p ü k e d vpa. Ibo balans sagoms: „Menad bal, pük bal“, e votikans: „Menad e pük bal“; e denu votikans: „M. b. p. b. nen dām alik plo pük lomik“ (abu vālapükeds aimutoms binön b l e f i k !); e nogo votikans denu votiko... Ye vpn. l e g i k ä v e l a t i k a i b l i b o m lä vālapüked r i g ä d i k , b l e f i k ä jönikün datuvela, e no lilom vūlamenis b a b ü l o n i k . Abu vālapüked datuvela binom äd a i b l i b o m :

Menade bal püki bal!

K.

B. z.

(Volapükabled zenodik. Yel: 1890. Nüm: 119 (novul). Pad: 515)

Vödem kilid pevotüköl

Volapükanes valik!

Nüm at binon *lätik*, keli redakan jünüik pübom. Saunastad oma emüton omi ad begön bäldapänsioni tefü cal oma, e pato fib logama e nevas emütoms id omi ad gegivön monsinyore ledinitik: *datuval* < redakami, e pübi gaseda at. *Nüm balidfovik* opubon kludo ün yanul ela 1907 in ‚*Konstanz*‘. Bonedans valik palevüdons kludo ad potön bonedasuämi, yegedis, penetis, nunodis, e r<eti>, ladetü *monsinyor ledinitik*: ‚*Schleyer Joh. Martin*‘, ‚*Konstanz*‘ len ‚*Bodensee*‘, *Badän*, ‚*Schottenstraße*‘, 37. Pabegons leigüpo, das **leno** sedonsös somikosi redakanefe u guvanefe jünüikes, *pläämü bonedasuäm nog pelabik* pro yel u yels (igo!!) lätik(s). Guvanef e redakanef dabinons nu in ‚*Konstanz*‘. Redakan jünüik i notodom Volapükanes valik, flenes fiedik gaseda, kels enüsedons jünü yegedis, e Volapükanes valik, kels ai epelons bonedasuämi, dani ladöfikün e begom ones, das kipedonsös i fütüro kol söl ledinitik: *datuval* < e Volapük löfidigädik lanäli e fiedi okas.

Söl: datuval e Volapük löfik lifonsös! Ko fied laidüplik kol mastal! Adyö!

‚GRAZ‘, dekul ela 1906.

‚**K a r l Z e t t e r**‘ :
redakan.

(El „Volapükabled lezenodik“. Yel: 1906. Dekul. Pad: 1285)

Vödem kilid rigädik

Volapükanes valik!

Nüm at binom *lätik*, keli redakel jünüik pübom. Saunastad oma emütom omi begön bälemonami tefü cal oma e pato fib logas e nevas emütoms id omi gegivön m<on>s<inyora>le. led<initik>. *d a t u v a l* redakami, e pübami gaseda at. *O n ü m* opubom sikodo in balul 1907 in *K o n s t a n z*. Bonedels valik pasuflagoms sikodo potön bonedasuämi, laltügis, notedis, nunodis e. l. ladetü *M s l. led. Schleyer Joh. Martin, Konstanz len Bodanlak, Badän, Schottenstraße* 37. Pabegoms togo, das **leno** sedomsös somikosi ali redakef u govef jünüik, *s e s u m ü b o n e d a s u ä m n o g d e b i k* plo yel u yels (sägo!!) lätik(s). Govef e redakef sabinoms nu in *Konstanz*. Redakel jünüik sepükom togo vpanes valik, flenes fiedik gaseda, kels eninsedoms jünü laltügis, e vpanes valik, kels eipeloms bonedasuämi, dani gudikün e begom omis, das konsefomsös i füdo söle led. *datuval* e volapüke pöilöföf betikälami e fiedi okas.

Söl datuval e vp löfik lifomsös! Aifiedü masal! Lädylö!

GRAZ, balsetelul 1906.

K a r l Z e t t e r,
redakel.

(*Volapükabled lezenodik*. Yel: 1906. Dekul. Pad: 1285)